

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

e-ISSN: 3006-6166

Педагогічна наука і освіта XXI століття

Електронний науково-методичний журнал

Випуск 1

Засновано у 2023 році

Рівне – 2023

УДК 37: 001 «20»

П 24

Педагогічна наука і освіта XXI століття: електронний науково-методичний журнал. Вип. 1. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.: Г. П. Пустовіт; ред. кол.: Г. П. Пустовіт, Н. О. Остапчук та ін. Рівне: РДГУ, 2023. 166 с.

Тематична спрямованість наукового фахового видання. Спеціальності, за якими видання публікує наукові праці: 011 Освітні, педагогічні науки; 012 Дошкільна освіта; 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями); 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями); 016 Спеціальна освіта; 017 Фізична культура і спорт.

Редакційна колегія

Головний редактор: **Пустовіт Григорій Петрович**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Остапчук Наталія Олександрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики, Рівненський державний гуманітарний університет.

Члени редколегії:

Androszczuk Irena, доктор габілітований, професор, професор кафедри Педагогіки праці та андрагогіки Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської у Варшаві (Республіка Польща);

Вихрущ Анатолій Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;

Дичківська Ілона Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету;

Кобилянський Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності Вінницького національного технічного університету;

Коляда Наталія Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Україна;

Кучай Тетяна Петрівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ;

Павелків Катерина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Юрій Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи, завідувач кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Петренко Оксана Борисівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Pobirchenko Natalia, доктор габілітований, професор, професор надзвичайний на факультеті суспільних та гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніци (Республіка Польща);

Савчук Борис Петрович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника;

Сяська Інна Олексіївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Юзик Ольга Протасівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету;

Баліка Людмила Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Вілавуч Іван, доктор філософії, PhD, викладач I клініки анестезіології і інтенсивної терапії Варшавського медичного університету (Республіка Польща);

Гудовсек Оксана Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Казанішена Наталія Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри біології та екології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Кіндрат Вадим Кирилович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і практики фізичної культури і спорту Рівненського державного гуманітарного університету;

Костолович Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Петренко Сергій Вікторович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій та моделювання Рівненського державного гуманітарного університету;

Skwarek Beata, доктор наук гуманітарних, доцент факультету суспільних і гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніци (Республіка Польща).

Ціпан Тетяна Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядники: проф. Пустовіт Г. П., проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С., доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.

Оприлюднено за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол № 13 від 28 грудня 2023 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2023

ЗМІСТ

Пустовіт Г., Коняхін Ю. Ціннісно-орієнтаційна складова процесу формування професійних компетентностей майбутніх вчителів історії..	5
Bagrij M., Greczanik N. Etyka w działalności zawodowej: jej znaczenie i rola.....	18
Білавич І., Білавич Г., Борис У. Гігієнічне просвітництво дітей та дорослих у Галичині (кінець XIX – 30-ті рр. XX ст.) у контексті сьогодення.....	29
Коляда Н. Педагогічне краєзнавство як міждисциплінарне наукове знання.....	42
Павелків К. Структура та принципи функціонування освітнього середовища університету в контексті іншомовної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери.....	53
Розман І. Студентоцентрований підхід та цифрові технології як компетентнісна складова навчання.....	69
Баліка Л. Розвиток читацької компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти в умовах діджиталізації.....	80
Hudovsek O. Peculiarities of aesthetic education of junior schoolchildren in out-of-school educational institutions of ukraine in the late 19th – early 20th century.....	90
Нечипорук Л., Петрук Л. Соціально-педагогічна робота щодо профілактики булінгу в шкільному освітньому середовищі.....	99
Петренко С. Проблема професійної підготовки майбутніх ІТ-фахівців у рецепціях вітчизняних науковців останнього десятиріччя.....	115
Стельмашук Ж. Формування готовності майбутніх учителів початкових класів до організації волонтерської роботи з дітьми молодшого шкільного віку.....	130
Чалій Л. GPS-навігація як частина топографічної підготовки у туризмі..	141
Шамсутдинова М.-С. Формування ціннісного аспекта фахової підготовки майбутнього викладача іноземних мов.....	152

УДК: 37.015:81'243

Шамсутдинова Маріам-Софія
здобувачка ступеня PhD
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки,
викладачка кафедри практики англійської мови
та методики викладання,
Рівненський державний гуманітарний університет,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0009-0001-3943-2447
e-mail: ms.shamsutdynova@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО АСПЕКТА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНИХ МОВ

Анотація. У змісті статті висвітлено процес формування ціннісного аспекта у фаховій підготовці майбутнього викладача іноземних мов. Досліджено ключові питання впливу аксіологічних елементів на професійний розвиток та особистісну ідентичність майбутніх педагогів. Здійснено аналіз практичних методів формування ціннісних уявлень студентів, зокрема у процесі упровадження глобального та міжкультурного підходів. Обґрунтовано роль педагогічної аксіології у зміцненні взаємодії між викладачем і здобувачем вищої освіти шляхом упровадження практичних завдань та ситуацій, спрямованих на розвиток ціннісних компетенцій. Зазначено, що ціннісний компонент фахової підготовки викладачів іноземних мов має стратегічне значення в умовах глобалізації та міжкультурної взаємодії. Актуалізовано практичні рекомендації для викладачів закладів вищої освіти, які бажають покращити процес формування ціннісного компонента в майбутніх фахівців із викладання іноземних мов, розвиваючи їхні професійні уміння та навички. Наголошено на важливості рефлексії та самооцінки в формуванні ціннісного компонента у фаховій підготовці.

Ключові слова: ціннісний аспект, фахова підготовка, майбутній викладач іноземних мов, освітні цінності, професійна компетентність, викладацька діяльність, особистісні цінності, педагогічна ідентичність, навчання та навчальний процес.

Постановка проблеми. В сучасному освітньому контексті актуальною є проблема формування ціннісного аспекту у фаховій підготовці майбутніх викладачів іноземних мов. На тлі зростання соціокультурної різноманітності та глобалізації суспільства важливо визначити ефективні стратегії та методи, спрямовані на усвідомлення цінностей, які сприятимуть не лише підвищенню якості професійної діяльності викладача, але й розвитку гармонійної особистості.

Процес формування ціннісного аспекту вимагає глибокого розуміння викладачем суті власних цінностей та їхнього впливу на освітній процес. Водночас важливо враховувати індивідуальні особливості здобувачів вищої освіти, їхні цінності та мотивації, щоб створити ефективне навчальне середовище. Дослідження в цьому напрямі дає змогу розкрити ключові аспекти взаємодії ціннісних орієнтацій та фахової компетентності викладача. Важливо враховувати роль міжпредметних зв'язків у формуванні ціннісного аспекту. Посилання на інші дисципліни та їхні цінності допомагають майбутнім викладачам розглядати мовне навчання в більш широкому контексті, розуміючи його значущість у різних сферах життя.

Зокрема, новітні методики викладання, в яких враховано інтереси та потреби майбутніх викладачів, а також впроваджено сучасні педагогічні технології сприяють формуванню цілісного підходу до ціннісного виховання. Аналіз інноваційних методів та їх вплив на формування ціннісних орієнтацій може слугувати основою для розробки оптимальних стратегій викладання іноземних мов.

У процесі вивчення проблеми формування ціннісного аспекту фахової підготовки викладача іноземних мов слід звернути увагу на процеси індивідуалізації, розробки міжпредметних зв'язків та використання передових методик, що сприятимуть гармонійному розвитку майбутніх фахівців у цьому ключовому аспекті їхньої професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень із проблеми. Сьогодні в теорії та практиці педагогічної освіти накопичені значні наукові напрацювання, що розкривають зміст підготовки майбутнього викладача іноземних мов. Вагомий внесок у вивчення цього питання здійснили у своїх працях такі українські науковці, як: І. Мельник, Т. Петренко, Н. Гончаренко, О. Литвин, М. Коваль та інші. Їх дослідження висвітлюють різні аспекти формування професійних та особистісних якостей у майбутніх викладачів іноземних мов, враховують актуальні виклики та тенденції у сучасному освітньому середовищі.

Мета статті – проаналізувати процес формування ціннісного аспекта у фаховій підготовці майбутніх викладачів іноземних мов, розкрити основні напрями впливу педагогічної аксіології на професійну підготовку, а також надати практичні рекомендації для викладачів закладів вищої освіти з метою оптимізації освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному світі, що стрімко розвивається та перетинає кордони національних меж, глобалізація визначає нові умови для особистого і професійного зростання. Посилення міжнародної взаємодії та інтеграції країн створює унікальні можливості для реалізації себе у міжнародній спільноті. Громадяни, які бажають взяти участь у глобальному діалозі, стають активними учасниками світової спільноти та стикаються з новими викликами та можливостями.

Одним із ключових наслідків глобалізації є необхідність створення іміджу майбутнього фахівця, що забезпечує його конкурентоспроможність у міжнародному середовищі. У цьому контексті індивіди стають важливими агентами, які визначають власний успіх та впливають на сприйняття своєї країни чи організації на глобальній арені. Забезпечення ефективного іміджу – стратегічно важливе завдання, що вимагає від особистостей розвитку міжкультурної компетентності, володіння іноземними мовами та уміння успішно взаємодіяти в різноманітних культурних середовищах.

Дослідження ціннісного компонента фахової підготовки майбутніх викладачів іноземних мов набуває особливого значення, оскільки віддзеркалює важливість їхньої адаптації до вимог глобального світу та формування позитивного іміджу для досягнення конкурентних переваг.

Тема вивчення іноземних мов представляє собою важливий аспект для сучасного суспільства, обумовлений рядом об'єктивних причин. Дослідження іноземних мов визначають необхідним, оскільки воно відкриває можливості для більш глибокого вивчення історії та культури різних країн і народів, по-друге, вивчення іноземних мов сприяє розвитку креативного мислення, надаючи індивідуумам інструмент для виразного висловлювання та творчого висловлювання власних ідей.

Третім важливим аспектом є вплив вивчення іноземних мов на пам'ять та розуміння напрямів і змісту побудови мовного спілкування. Вивчення різноманітних мовних структур сприяє розвитку когнітивних функцій та розширює сприйняття різноманітних способів вираження думок та ідей.

Далі, на четвертому рівні, зазначається, що знання іноземних мов істотно підвищує шанси на успіх у пошуках високооплачуваної роботи, забезпечуючи індивідуумам конкурентну перевагу на ринку праці [14, с. 11].

П'ятий аспект вказує на те, що володіння іноземними мовами відкриває можливості для працевлаштування в іноземних компаніях, участі у міжнародних проєктах та здобуття грантів. Це стає ключовим фактором для індивідів, які мають амбіції розвивати свою кар'єру в глобальному масштабі. Отже, вивчення іноземних мов визначено важливим елементом освіти, що впливає на культурний, соціальний і економічний аспекти життя сучасного суспільства.

Майбутній фахівець у сфері викладання іноземних мов має досягти високого рівня майстерності в оволодінні іноземною мовою, уміти аналізувати та розуміти всі аспекти її структури та виразності. Крім того, він повинен мати ґрунтовне розуміння історії держави, чію мову вивчає, і враховувати культурні звичаї та традиції цієї країни. Очікується, що сучасний фахівець іноземної мови буде готовим ефективно ділитися своїми знаннями з учнями, стимулювати та заохочувати їх до самостійності та творчої активності. Його професійна діяльність буде спрямована на розвиток власних мовних компетенцій, формування міжкультурної компетентності та підготовку до викликів глобалізованого освітнього середовища.

Майбутній викладач іноземних мов має також вміло впроваджувати сучасні методи та технології викладання, враховуючи наукові підходи до мовного навчання. Окрім того, активно взаємодіяти з міжнародною спільнотою викладачів іноземних мов, брати участь у конференціях та професійних обговореннях для постійного вдосконалення своєї педагогічної майстерності.

У законі України «Про освіту» визначено, що освіта спрямована на всебічний розвиток особистості та є найвищою цінністю суспільства. Цей процес включає розвиток талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, а також формування цінностей та компетентностей, необхідних для успішної самореалізації. У контексті педагогічної діяльності важливим є формування особистих, професійних, моральних і духовних цінностей, що є невід'ємною частиною педагогічного процесу [12, с. 79].

У другій половині XIX століття в аксіології, як науковій галузі, почали систематично вивчати категорію цінності. Ця наука фокусується на аналізі різних аспектів духовних, моральних, естетичних та інших цінностей, дослідженні їх природи та різноманітності. Система професійно-ціннісних орієнтацій майбутнього фахівця функціонує в контексті загальнолюдських

цінностей. Роботу педагогічних працівників, які безпосередньо взаємодіють зі здобувачами вищої освіти, визначають їхньою здатністю ефективно транслювати матеріал, мотивувати та зацікавлювати, що в суттєвій мірі впливає на результати засвоєння ними навчального матеріалу з предмета [18, с. 372].

Цінності, у переважній більшості психологічних досліджень, пов'язуються з пізнавальними процесами особистості та формуванням її емоційно-вольової сфери. Для педагогічної науки важливо враховувати, що система цінностей особистості формується під час навчально-виховної діяльності [1, с. 10]. Педагогічна аксіологія вносить суттєві зміни у характер взаємодії між вчителем і учнем, зосереджуючись не лише на передачі знань, умінь та навичок, але й на формуванні комплексу життєво важливих цінностей, які потрібно виховувати в учнів [3, с. 27; 17, с. 152].

Зокрема О. Литвин, вказує на те, що основні риси цінностей учасників освітнього процесу полягають в їхній здатності до самостійного здобуття знань і набутті професійної майстерності, умінні рефлексувати щодо власної діяльності як учня, так і педагога, відповідальності перед іншими учасниками освітнього процесу та оптимістичному ставленні до соціального середовища [11, с. 34].

У межах сучасних наукових досліджень обґрунтовано різноманітні категорії цінностей, включно з цінностями особистості (особисті цінності), цінностями людства (загальнолюдські цінності) та цінностями держави (групові цінності) [10, с. 62].

Особисті цінності охоплюють такі аспекти, як здоров'я, життя, любов, справедливість, сім'я, а також прагнення до успіху. Загальнолюдські цінності включають життя, гуманізм, творчість, свободу, волю, відповідальність, істину, моральність, добро, віру тощо. Групові цінності можуть бути пов'язані з міжкультурними, національними, статевими, віковими, громадянськими аспектами тощо [2, с. 107].

Один з найефективніших методів формування ціннісного аспекта у фаховій підготовці – це використання активних методів навчання. Застосування цих методів передбачає активну участь майбутніх викладачів в освітньому процесі закладу вищої освіти, їх самостійну роботу та взаємодію з викладачем [4, с. 48]. Наприклад, такі методи, як проблемне навчання, проєктна діяльність, рольові ігри та дебати, допомагають майбутнім здобувачам вищої освіти окреслити свої ціннісні орієнтації, розвивати критичне мислення та вміння приймати власні рішення [6, с. 108; 13, с. 256].

Практичні завдання та ситуації представляють собою ефективні методи формування ціннісного аспекту у фаховій підготовці. Використання цих методів сприяє активному застосуванню майбутніми здобувачами вищої освіти здобутих знань та цінностей у реальних ситуаціях, розвиває уміння і навички приймати рішення та розв'язувати етичні проблеми [16, с. 110].

Викладачі можуть створювати сценарії, де здобувачам вищої освіти доводиться здійснювати складний вибір, враховуючи етичні аспекти своєї професійної діяльності [7, с. 133].

Формування ціннісного аспекту у фаховій підготовці також передбачає використання міжпредметних зв'язків. Цей підхід дає змогу здобувачам вищої освіти бачити міждисциплінарний зв'язок та розуміти, як цінності впливають на різні аспекти їхньої професійної діяльності [19, с. 27]. Викладачі закладу вищої освіти спільно із здобувачами вищої освіти мають змогу створювати та реалізовувати різноманітні проекти, що сприяють розширенню знань та усвідомленню здобувачами цінностей у різних предметних галузях [15, с. 65].

Щоб досягти успіху у процесі вивчення та викладання іноземної мови, необхідно докласти значних зусиль у процесі вибору підручників та навчальних матеріалів. Саме тому під час розроблення змісту навчального матеріалу з іноземної мови необхідно враховувати інтереси та особливості різних навчальних дисциплін [4, с. 113; 8, с. 227].

Особливу увагу необхідно звертати на те, щоб матеріали, представлені у підручниках та посібниках для викладачів іноземної мови, були насичені професійною педагогічною лексикою, темами, поняттями та проблемами, спрямованими на розвиток мотиваційної та операційно-практичної сфер здобувачів вищої освіти і сприяти їхньому ранньому включенню в професійну діяльність [9, с. 124]. Крім цього, важливо враховувати сучасні педагогічні технології, зв'язок між професійним, загальноосвітнім та спеціальними компонентами освітнього змісту, а також адаптувати навчальні матеріали до мотивів, інтересів, потреб і схильностей майбутніх здобувачів вищої освіти.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, нами здійснено аналіз змісту ціннісного аспекта фахової підготовки майбутніх викладачів іноземних мов, висвітлено визначальну роль цінностей у формуванні професійної компетентності здобувачів, вплив на їхню майбутню викладацьку діяльність. Розуміння й усвідомлення особистісних цінностей викладачів є ключовим для розбудови професійної ідентичності та успішної реалізації освітнього процесу.

Визначено, що цінності впливають на мотивацію, вибір професії та загальний підхід до навчання, що може мати важливе значення для формування якісного викладацького корпусу.

Зазначено, що зміст ціннісних аспектів має стати не тільки складовою освітніх програм, але й засобом для активного професійного розвитку здобувачів вищої освіти. Гнучкість та адаптивність викладацької діяльності до сучасних вимог суспільства визначають здатність викладача реагувати на зміни ціннісних парадигм.

Вивчення цього аспекту буде сприяти подальшому удосконаленню програм підготовки викладачів іноземних мов та забезпеченню ефективного впливу на процеси викладання та навчання в освітній галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бикова О. М. Аксіологічна парадигма в педагогіці та методиці навчання іноземних мов. *Іноземні мови*. 2019. № 3. С. 3–11.
2. Бойко О. І. Педагогічні умови розвитку аксіологічної культури майбутніх учителів іноземної мови. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2016. № 22. С. 105–110.
3. Бондарчук О. І. Формування аксіологічної компетентності майбутніх фахівців з іноземної мови в умовах використання інноваційних технологій навчання. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2017. № 25. С. 24–28.
4. Гончаренко Н. Міжпредметні зв'язки у формуванні ціннісного аспекту майбутнього вчителя іноземних мов. Київ: Видавництво «Педагогічна перспектива». 2019. С. 197.
5. Гриценко В. В. Аксіологічні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців з іноземної мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. № 21. С. 47–49.
6. Громова О. В. Формування аксіологічної компетентності майбутніх фахівців з іноземної мови в умовах підготовки до міжкультурної комунікації. *Педагогічний дискурс: збірник наукових праць*. 2018. № 22. С. 106–111.
7. Захаренко С. Вплив інноваційних технологій на ціннісний аспект підготовки вчителя іноземних мов. Київ: Видавництво «Наука XXI». 2018. С. 378.
8. Іванова Г. Особистісно-орієнтовані підходи у викладанні іноземних мов: ціннісний вимір. Одеса: Видавництво «Педагогічна майстерня». 2019. С. 425.
9. Коваль Т. Г. Психологічні умови формування професійно важливої мети майбутніх учителів початкової освіти. *Науковий часопис Національного*

педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2018. Випуск 53. С. 122–133.

10. Краснянська І. В. Аксиологічна парадигма в підготовці майбутніх фахівців з іноземної мови: особливості та перспективи. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2017. № 86. С. 60–64.

11. Литвин О. Інноваційні методи формування ціннісного компонента у фаховій підготовці вчителів іноземних мов. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка. 2016. С.523.

12. Мариніна Т. А. Аксиологічний підхід у підготовці майбутніх вчителів іноземної мови. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 10: Проблеми засвоєння іноземних мов та літератури*. 2015. № 8. С. 44–50.

13. Мельник І. Психологічні аспекти формування ціннісного ставлення майбутнього вчителя іноземних мов. Харків: Видавництво «Освітянська думка». 2020. С. 256.

14. Пелех Ю. В. Теоретичні та методологічні засади ціннісно-сміслової готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. 2010. Київ, 36 с.

15. Петренко Т. Використання практичних завдань у формуванні ціннісного аспекту фахової підготовки вчителя іноземних мов. Донецьк: Видавництво «Наука і освіта». 2018. С. 227.

16. Сухомлинська О. В. Цінності у вихованні дітей та молоді: стан розроблення проблем. *Педагогіка і психологія*. 1997. № 1. С. 107–111.

17. Ткаченко В. Професійно-етичні аспекти формування ціннісного ставлення вчителя іноземних мов. Харків: Видавництво «Вища освіта». 2015. С.216.

18. Шамсутдинова М.-С. Аксиологічна парадигма підготовки майбутніх фахівців з іноземної мови. *Інновація в вихованні*. 2023. № 17. С. 368–376.

19. Шевченко І. В. Формування професійно-важливого метасу аксиологічно орієнтованого підготовчого процесу майбутніх фахівців із фізичної культури. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2020. № 5. С. 25–31.

REFERENCES

1. Вукова О. М. Аксиологічна парадигма в педагогіці та методиці навчання іноземних мов. [Axiological Paradigm in Pedagogy and Methods of Teaching Foreign Languages]. *Іноземні мови*. 2019. No 3. Р. 3–11. [in Ukrainian].

2. Boyko O. I. Pedagogical conditions for the development of axiological culture of future specialists in foreign languages. [Pedagogical Conditions for the

Development of Axiological Culture of Future Foreign Language Teachers]. *Pedahohichna osvita: teoriya i praktyka*. 2016. No 22. P. 105–110. [in Ukrainian].

3. Bondarchuk O. I. Formuvannya aksiolohichnoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv z inozemnoyi movy v umovakh vykorystannya innovatsiynykh tekhnolohiy navchannya. [Formation of Axiological Competence of Future Foreign Language Specialists in the Conditions of Using Innovative Learning Technologies]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiya». Seriya «Filolohichna»*. 2017. No 25. P. 24–28. [in Ukrainian].

4. Honcharenko N. Mizhpredmetni zvyazky u formuvanni tsinnisnoho aspektu maibutnoho vchytelya inozemnykh mov. [Interdisciplinary connections in the Formation of the Axiological Aspect of Future Foreign Language Teachers]. Kyiv: Vydavnytstvo «Pedahohichna perspektyva». 2019. P. 197.

5. Hrytsenko V. V. Aksiolohichni zasady formuvannya profesiynoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv z inozemnoyi movy. [Axiological principles of formation of professional competence of future foreign language specialists]. *Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu «Ostrozka akademiya». Seriya «Filolohichna»*. 2015. No 21. P. 47–49. [in Ukrainian].

6. Hromova O. V. Formuvannya aksiolohichnoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv z inozemnoyi movy v umovakh pidhotovky do mizhkul'turnoyi komunikatsiyi. [Formation of Axiological Competence of Future Foreign Language Specialists in the Conditions of Preparation for Intercultural Communication]. *Pedahohichnyy dyskurs: zbirnyk naukovykh prats*. 2018. No 22. P. 106–111. [in Ukrainian].

7. Zakharenko S. Vplyv innovatsiynykh tekhnolohii na tsinnisnyi aspekt pidhotovky vchytelia inozemnykh mov [Influence of Innovative Technologies on the Value Aspect of the Training of Foreign Language Teachers]. Kyiv: Vydavnytstvo «Nauka XXI». 2018. P. 378. [in Ukrainian].

8. Ivanova H. Osobystisno-orientovani pidkhody u vykladanni inozemnykh mov: tsinnisnyi vymir [Personality-oriented Approaches in Teaching Foreign Languages: value Dimension]. Odesa: Vydavnytstvo «Pedahohichna maisternia». 2019. P. 425. [in Ukrainian].

9. Koval T. H. Psykholohichni umovy formuvannya profesiyno vazhlyvoho metasu maibutnikh uchyteliv pochatkovoyi osvity [Psychological Conditions of Forming Professionally Significant Goal of Future Primary School Teachers]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriya 19: Korektsiyna pedahohika ta spetsialna psykholohiya*. 2018. Vypusk 53. P. 122–133. [in Ukrainian].

10. Krasnianska I. V. Aksiolohichna paradyhma v pidhotovtsi maybutnikh fakhivtsiv z inozemnoyi movy: osoblyvosti ta perspektyvy. [Axiological Paradigm in the Training of Future Foreign Language Specialists: Features and Perspectives].

Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Pedagogichni nauky. 2017. No 86. P. 60–64. [in Ukrainian].

11. Lytvyn O. Innovatsiini metody formuvannia tsinnisnoho komponenta u fakhovii pidhotovtsi vchyteliv inozemnykh mov [Innovative Methods of Forming the Value Component in the Professional Training of Foreign Language Teachers]. Lviv: Vydavnytstvo LNU imeni Ivana Franka. 2016. P. 523. [in Ukrainian].

12. Marynina T. A. Aksiolohichnyy pidkhid u pidhotovtsi maybutnikh uchyteliv inozemnoyi movy. [Axiological Approach in the Training of Future Foreign Language Teachers]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 10: Problemy zasvoiennia inozemnykh mov ta literatury.* 2015. No 8. P. 44–50. [in Ukrainian].

13. Melnyk I. Psykholohichni aspekty formuvannia tsinnisnoho stavlennia maibutnoho vchytelia inozemnykh mov [Psychological Aspects of Forming the Value Attitude of Future Foreign Language Teachers]. Kharkiv: Vydavnytstvo «Osvitianska dumka». 2020. P. 256. [in Ukrainian].

14. Pelekh Yu.V. Teoretyko-metodychni zasady tsinnisno-smyslovoyi hotovnosti maybutn'oho pedahoha do profesiynoyi diyal'nosti. [Theoretical and Methodological Foundations of the Value-meaning Readiness of the Future Teacher for Professional Activity: author's abstract]. Avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.04. Kyiv, 2010. 36 p. [in Ukrainian].

15. Petrenko T. Vykorystannia praktychnykh zavdan u formuvanni tsinnisnoho aspektu fakhovoi pidhotovky vchytelia inozemnykh mov. [The Use of Practical Tasks in Forming the Axiological Aspect of the Professional Training of Foreign Language Teachers]. Donetsk: Vydavnytstvo «Nauka i osvita». 2018. P. 227. [in Ukrainian].

16. Sukhomlynska O. V. Tsinnosti u vykhovanni ditey ta molodi: stan rozroblennya problem. [Values in the Education of Children and Youth: the State of Development of Problems]. *Pedahohika i psykholohiya.* 1997. No 1. P. 107–111. [In Ukrainian].

17. Tkachenko V. Profesiino-etychni aspekty formuvannia tsinnisnoho stavlennia vchytelia inozemnykh mov [Professional-ethical Aspects of Forming the Value Attitude of Foreign Language Teachers]. Kharkiv: Vydavnytstvo «Vysha osvita». 2015. P. 216.

18. Shamsutdinova M-S. Aksiolohichna paradyhma pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z inozemnoi movy. [Axiological Paradigm of Preparing Future Specialists in Foreign Language]. *Innovatyka u vykhovanni.* 2023. No 17. S. 368–376. [in Ukrainian].

19. Shevchenko I. V. Formuvannia profesiyno-vazhlyvoho metasu aksiolohichno oriyentovanoho pidhotovchoho protsesu maibutnikh fakhivtsiv iz fizychnoyi kultury [Formation of Professionally Significant Goal of Axiologically Oriented Preparatory Process of Future Specialists in Physical Education]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedagogichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova.*

Seriya 15: Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kultury (fizychna kultura i sport). 2020. No. 5. P. 25–31. [in Ukrainian].

FORMING A VALUE ASPECT IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF A FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHER

Mariam-Sofia Shamsutdinova

PhD candidate

in the speciality 011 Educational and Pedagogical Sciences,

Lecturer at the Department of English Language Practice

and Teaching Methods,

Rivne State University for the Humanities,

Rivne, Ukraine

ORCID: 0009-0001-3943-2447

e-mail: ms.shamsutdynova@gmail.com

Abstract. The article examines the process of forming a value aspect in the professional training of a future foreign languages teacher. Key aspects of the influence of axiological elements on the professional development and personal identity of teachers are investigated. The article highlights practical methods of forming students' value perceptions, in particular by implementing global and intercultural approaches. The article emphasizes the importance of conscious development of values in future teachers for their successful implementation in the modern educational environment.

The role of pedagogical axiology in strengthening the interaction between the teacher and students through the implementation of practical tasks and situations aimed at the development of valuable competencies is analyzed. Special attention is paid to reflection and self-assessment as effective tools for students' awareness and analysis of their own values. The article suggests that teachers use these methods to actively involve future foreign languages teachers in the process of forming personal and professional values, which will contribute to their successful teaching path in the global educational environment.

It is noted that the valuable component of professional training of future foreign languages teacher is of strategic importance in the conditions of globalization and intercultural interaction. Students are invited to actively interact in real situations, which contributes to the formation of their skills in solving ethical problems and making important decisions based on their values. The article is aimed at practical

recommendations for teachers of Universities who want to improve the process of forming a value component in future specialists in teaching foreign languages, developing their professional and personal aspects.

In addition, the article discusses the importance of reflection and self-evaluation in the formation of the value component in professional training. Reflective sessions, where students analyze their values and discuss them with colleagues, contribute to awareness of their own approach to professional activity.

Keywords: value aspect, professional training, future foreign languages teacher, educational values, professional competence, teaching activity, personal values, pedagogical identity, learning and educational process.

Стаття надійшла до редакції 07.12.2023 р.

Електронне науково-методичне видання

**Педагогічна наука і освіта
XXI століття**

Науково-методичний журнал

Випуск 1

Упорядники:

**проф. Пустовіт Г. П., проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С.,
доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.**

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Рекомендовано до оприлюднення 28.12.2023 р.
Ум. друк. арк. 9,5.

П 24 **Педагогічна наука і освіта XXI століття:** науково-методичний журнал. Вип. 1. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.: Г. П. Пустовіт; ред. кол.: Г. П. Пустовіт, Н. О. Остапчук та ін. Рівне: РДГУ, 2023. 166 с.

УДК 37: 001 «20»

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2023